

EŽAMIJIET ANNWALI TAL-ISKEJJEL PRIMARJI 2009
DIRETTORAT GHAL KWALITÀ U STANDARDS FL-EDUKAZZJONI
Taqsimha tal-Assessjar Edukattiv

IL-HAMES SENA**MALTI (FEHIM MIS-SMIGH)****HIN: 20 MINUTA****Karta tal-Għalliema****Gwida għat-tmexxija tal-eżami tal-Fehim mis-Smigh****Riżorsi:**

1. Test li jinqara
2. Karta tal-mistoqsijiet
3. Riga u lapes

INTRODUZZJONI: Jitqassmu l-karti bil-mistoqsijiet u t-tfal jintalbu jiktbu isimhom, kunjomhom u l-isem tal-klassi.

L-ghalliem/a j/tħid lit-tfal li:

1.	<ul style="list-style-type: none"> • il-karta għandha tinżamm wiċċha 'l isfel • se tinqralhom l-istorja Żjara fl-Imdina • għandhom jisimgħu b'attenzjoni waqt dan l-ewwel qari • ma jwieġbu xejn u ma jiktbu xejn waqt dan il-qari 	(3 minuti)
2.	<ul style="list-style-type: none"> • jaqilbu l-karta bil-mistoqsijiet wiċċha 'l fuq • l-ghalliem/a j/taqralthom għal darba l-mistoqsijiet waqt li t-tfal jaqrawhom f'qalbhom imma ma jiktbu xejn 	(3 minuti)
3.	<ul style="list-style-type: none"> • jaqilbu l-karta tal-mistoqsijiet wiċċha 'l isfel u jisimgħu t-tieni qari tat-test • ma jwieġbu xejn u ma jiktbu xejn waqt dan it-tieni qari 	(3 minuti)
4.	<ul style="list-style-type: none"> • għandhom jerġġħu jaqilbu l-karta wiċċha 'l fuq • għandhom iwieġbu billi jagħmlu sing taht it-tweġiba t-tajba • jimmarkaw waħda biss għal kull mistoqsija 	(5 minuti)
5.	<ul style="list-style-type: none"> • se jinqlarhom it-test għat-tielet darba • jistgħu jkomplu xi mistoqsijiet li ħallew barra waqt dan it-tielet qari 	(3 minuti)
6.	<ul style="list-style-type: none"> • jiċċekkjaw it-tweġibiet, ikomplu dawk li m'għamlux u jkunu certi li mmarkaw waħda bħala tweġiba 	(3 minuti)

EŽAMIJIET ANNWALI TAL-ISKEJJEL PRIMARJI 2009

Direttorat għal Kwalità u Standards fl-Edukazzjoni
Taqsima ta' l-Assessjar Edukattiv

IL-HAMES SENA

MALTI (FEHIM MIS-SMIGH)

HIN: 30 MINUTA

Żjara fl-Imdina

L-ewwel parti

1. Kien l-Erbgħha 28 ta' Jannar 2009. Aħna l-istudenti taż-żewġ klassijiet tal-ħames sena, il-klassi ta' Miss Vella u l-klassi ta' Miss Cassar, morna nżuru l-belt tal-Imdina. Jiena, Darren Xuereb, fil-klassi ta' Miss Cassar, se ngħidilkom ftit x'rajna u x'għamilna waqt din il-ħargħa edukattiva.
2. L-ghalliema tagħna kienu ilhom jgħidulna x'se naraw. Waqt il-lezzjonijiet konna noqogħdu nfittxu t-tagħrif fuq l-Imdina permezz tal-Internet. Niżżilna hafna ritratti u tagħrif sibna kemm ridna. L-ghalliema ġejjew ukoll ktejjeb biex nimlewh meta nkunu fuq il-post.
3. Il-jum tant mistenni wasal. Aħna ġadna magħna l-ktejjeb u *biro* biex niktbu. Mat-tokki tat-tmienja, tlajna f'kowċ kbira bħal dik li jużaw it-turisti.
4. Bejn għax fit-triq traffiku kien hemm ftit li xejn u bejn għax l-ghalliema qagħdu jkellmuna fuq l-Imdina, wasalna l-Imdina malajr.

It-tieni parti

5. Aħna u deħlin mill-bieb ewljeni, rajna hafna turisti deħlin. Jien qbadt il-kamera digitali u bdejt nieħu xi ritratti. F'kemm trodd salib ġadu hafna ritratti, fosthom tal-Bieb Ewlieni, tat-Torri tal-Istandard, tal-Mużew tal-Istorja Naturali, tal-Katidral u tad-Dar Normanna.
6. Meta wasalna fil-pjazza, ittawwalna 'l-isfel minn fuq is-sur. Minn dak l-għoli rajna hafna postijiet Maltin. Kulhadd baqa' b'halqu miftuh. Veru għandna biex niftaħru. Malta sabiħa wisq.
7. Kontra qalbna f'nofsinhar tlaqna lejn l-iskola. Meta wasalna fil-klassi, aħna t-tfal niżżejk r-ritratti fuq il-kompjuter. Qgħadna narawhom u, flimkien mal-ghalliema, ftehemna kif se naħdmu fuq il-proġett tal-Imdina.

Aghmel sing taħt it-tweġiba t-tajba.

L-ewwel parti

1. Il-ħarga fl-Imdina saret f'Ottubru.
f'Novembru.
f'Diċembru.
f'Jannar.
2. Qed jirrakkonta Michael Vella.
Darren Xuereb.
Mario Cassar.
Silvio Zammit.
3. Wahda mill-ghalliema kienet Miss Xuereb.
Miss Cassar.
Miss Fenech.
Miss Grima.
4. Fil-klassi t-tfal sabu xi tagħrif mill-Internet.
minn ktieb.
mit-televixin.
minn DVD.
5. It-tfal ħadu magħhom lapes u karta.
biro u ktejjeb.
kamera u *video*.
basket żgħir bl-ikel.
6. Biex marru l-Imdina użaw xarabank.
ħames *mini-buses*.
kowċ kbira.
prajvit kbira.

It-tieni parti

7.	Huma u deħlin l-Imdina raw	tal-qubbajt.
ħafna karrozzini.
xi tfal ta' skola ohra.
ħafna turisti.
8.	Ir-ritratti ħadhom	l-awtur.
l-ghalliem.
il-Kap tal-iskola.
il-gwida.
9.	Meta waslu l-iskola	niżżlu r-ritratti fuq il-kompjuter.
kellhom lezzjoni tal-Matematika.
qagħdu jpingu.
kitbu komponiment.

Aqta' sing taħt it-tifsira t-tajba.

10.	<i>F'kemm trodd salib</i>
tfisser	malajr ħafna.
ħenn.
titkellem bl-edukazzjoni.
titlob.
11.	<i>B'halqu miftuh</i>
tfisser	bil-ġuħ.
għajjen ħafna.
mistaghħeb.
miftuħ beraħ.
12.	<i>Kontra qalbna</i>
tfisser	qalbna tajba.
kif suppost.
mill-ewwel.
mhux hekk ridna.

EŽAMIJIET ANNWALI TAL-ISKEJJEL PRIMARJI 2009

Direttorat għal Kwalità u Standards fl-Edukazzjoni
Taqsima tal-Assessjar Edukattiv

IL-HAMES SENA

MALTI (FEHIM MIS-SMIGH)

HIN: 20 MINUTA

Isem u Kunjom: _____

Klassi: _____

Tikteb xejn qabel ma tingħata l-ordni.
Oqgħod attent/a l-ħin kollu.
Ara li tkun wegħibt sewwa.

Marki: 1 – 9 (marka kull waħda)
10 – 12 (2 marki kull waħda)

Total: 15-il marka

Aġħmel sing taħt it-tweġiba t-tajba.

L-ewwel parti

1. Il-harġa fl-Imdina saret f'Ottubru.
f'Novembru.
f'Diċembru.
f'Jannar.
2. Qed jirrakkonta Michael Vella.
Darren Xuereb.
Mario Cassar.
Silvio Zammit.
3. Wahda mill-ghalliema kienet Miss Xuereb.
Miss Cassar.
Miss Fenech.
Miss Grima.
4. Fil-klassi t-tfal sabu xi tagħrif mill-Internet.
minn ktieb.
mit-televixin.
minn DVD.
5. It-tfal ħadu magħhom lapes u karta.
biro u ktejjeb.
kamera u *video*.
basket żgħir bl-ikel.
6. Biex marru l-Imdina użaw xarabank.
ħames *mini-buses*.
kowċ kbira.
prajvit kbira.

It-tieni parti

7.	Huma u deħlin l-Imdina raw	tal-qubbajt.
ħafna karrozzini.
xi tfal ta' skola ohra.
ħafna turisti.
8.	Ir-ritratti ħadhom	l-awtur.
l-ghalliem.
il-Kap tal-iskola.
il-gwida.
9.	Meta waslu l-iskola	niżżlu r-ritratti fuq il-kompjuter.
kellhom lezzjoni tal-Matematika.
qagħdu jpingu.
kitbu komponiment.

Aqta' sing taħt it-tifsira t-tajba.

10.	<i>F'kemm trodd salib</i>
tfisser	malajr ħafna.
ħenn.
titkellem bl-edukazzjoni.
titlob.
11.	<i>B'halqu miftuh</i>
tfisser	bil-ġuħ.
għajjen ħafna.
mistaghħeb.
miftuħ beraħ.
12.	<i>Kontra qalbna</i>
tfisser	qalbna tajba.
kif suppost.
mill-ewwel.
mhux hekk ridna.

EŽAMIJIET ANNWALI TAL-ISKEJJEL PRIMARJI 2009
Direttorat għal Kwalità u Standards fl-Edukazzjoni
Taqsima tal-Assessjar Edukattiv

IL-HAMES SENA MALTI (KITBA) HIN: Siegħa u kwart

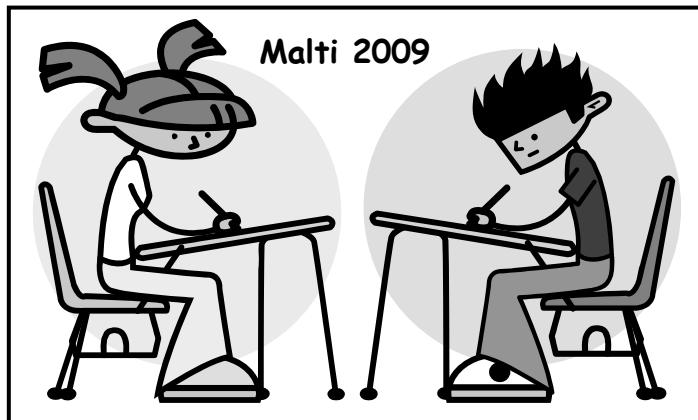
Isem _____

Klassi _____

TOTAL TAL-MARKI

AQRA SEWWA DAN LI ĜEJ:

- Imla ismek u l-isem tal-klassi. TAQLIBX IL-PAĞNA QABEL JGHIDULEK.
- Qabel tikteb it-tweġiba, ara li tkun fhimt sewwa l-mistoqsija.
- Jekk ma tkunx taf tagħti xi tweġiba, halliha vojta u kompli l-oħrajn; imbagħad erġa' ippruvaha fl-aħħar.
- Jekk tieħu żball ingassah pulit u erġa' ikteb.
- Meta tlesti erġa' ara l-karta kollha mill-bidu biex tirranga xi żbalji li jista' jkollok u timla dak li ħallejt barra.

Aqra sew din is-silta.

Il-Bidla fil-Klima

“Issa oqogħdu attenti għas-sur Borg. Ilbieraħ smajtu jgħid li l-lezzjoni tal-lum sejra tkun dwar il-bidla fil-klima. Tinsewx li l-bidla fil-klima qiegħed jkollha effett fuq kulħadd u għalhekk fuqna wkoll,” qalet l-omm għasfura lil uliedha. Kienet prezenti fil-klassi mhux għax kienet mistiedna ma’ wliedha. (par. 1)

“U mur ara!” stagħġeb Brillu, wieħed mill-ulied li kien daqsxejn imqarqaċ. “Dan il-kliem ili nisimgħu hafna u donnu li t-temp thawwad, għax filli tkun shana qawwija u filli jinfethu bwieb is-sema, tixxarrab għasra u f’kemm trodd salib issir fellus. Nahseb li dan kollu tort tal-bniedem għax jagħmel li jrid. Għandna nifisna maqtugħ b’dawn id-dħaħen kollha ġerġin mill-karozzi, ċmieni, nirien u gassijiet,” tenna Brillu. “U xi nghidu għall-bini li tiela’ u tiela’ fejn darba konna nsibu sfog u ngawdu l-berah? Il-bniedem għad jaśal li jeqred is-sabiħ kollu li ħalaq Alla.” (par. 2)

L-omm kollha ħlewwa sikkettet lil binha biex tisma’ x’kellu jgħid l-għalli. Ma riditx titlef kelma waħda biss milli beda jgħid l-għalli. (par. 3)

L-ghalliem beda l-lezzjoni billi fuq il-monitor wera x’inhu jsir fl-iktar partijiet kesħin tad-dinja. B’attenzjoni kbira t-tfal tal-klassi bdew jifhmu kliem l-ghalliem waqt li jsegwu video. “Xi ġmiel ta’ pajjiż! Ara dak l-ors abjad kemm hu ħelu! Min jaf x’kesha hemm!” stagħġebu l-istudenti f’din il-klassi. Imma l-ferħ tal-istudenti malajr tar mar-riħ, hekk kif fuq il-video raw li s-silġ beda jdub u hafna mill-orsijiet mietu bil-ġuħ għax ma setgħux imorru minn naħha għal oħra biex ifittxu l-ikel.” (par. 4)

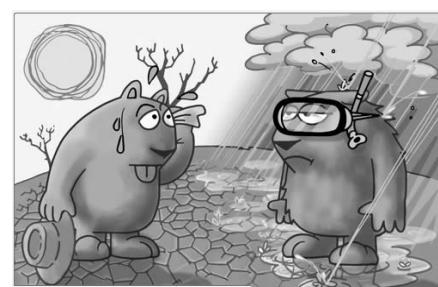
“Ajma, hej! Kemm hu sew li ma noqogħdux hemm”, qalet Trilla lil ommha u liż-żewġ ġu hutha. (par. 5)

L-ghalliem wera partijiet oħra tal-effett tal-bidla fil-klima. L-istudenti baqgħu b’ħalqhom miftuh meta raw kif partijiet tad-dinja li darba kienu foresti issa kienu saru deżert. Hafna pajjiżi issa kienu spicċaw mgharrqa bl-ilma jew niexfa qoxqox, bla ilma xejn. “U xi nghidu għas-sħana jew kesha u l-livell tal-baħar li dejjem qiegħed jogħla!” qalet Ramona minn postha. (par. 6)

“Nispera li llum qabel għada nagħmlu minn kollox biex infejqu lid-dinja tagħna,” qal l-ghalliem. (par. 7)

“Irridu bilfors innaqqsu t-tniġġis, nibżgħu għall-ambjent, innaqqsu l-użu taż-żejt u nużaw enerġija nadifa ġejja mix-xemx u mir-riħ li ma tagħmilx ħsara,” wieġbu xi studenti għad-domandi tal-ghalliem. (par. 8)

“Anzi fl-aħħar jidher li l-bniedem sar konxju li jrid jagħmel xi haġa biex jibża’ għad-dinja li hija tagħna lkoll,” qalet l-omm lil uliedha fil-ventilatur tal-klassi. (par. 9)

A. Issa aqra, ifhem u wieġeb b'sentenzi shah.
Tagħmilx żabalji fil-kitba.

(13-il marka)

1. X'kien is-suġġett tal-lezzjoni? _____ (1)
2. Min kien Brillu? _____ (1)
3. Semmi r-raġuni ghaliex skont Brillu t-temp thawwad. _____ (1)
4. Sib **aggettiv** minn paragrafu 2 li jiddeskrivi lil Brillu. _____ (1)
5. Għaliex l-omm sikktitu lil binha? _____ (1)
6. Iddeskrivi l-post fejn jgħix l-ors abjad. _____ (1)
7. Għaliex l-orsijiet bojod qegħdin imutu bil-ġuħ? _____ (1)
8. Sib mis-silta effett negattiv li qiegħda ġġib magħha l-bidla fil-klima.
_____ (1)
9. Mis-silta sib l-espressjonijiet li jfissru dawn:
 - (a) tagħmel ħafna xita (par. 2) _____ (1)
 - (b) malajr ħafna (par. 2) _____ (1)
 - (c) stagħġebu (par. 6) _____ (1)
 - (d) kemm jista' jkun malajr (par. 7) _____ (1)
10. Min kienet omm Brillu? _____ (1)

B. Immarka b'salib ħdejn kull sentenza taħt Veru jew Falz. (8 marki)

		Veru	Falz
1.	Il-bidla fil-klima qed ikollha effett fuq kulħadd. (par. 1)	X	
2.	L-ghalliem tal-klassi stieden lil omm Brillu. (par. 1)		
3.	Brillu kien kwiet u misthi ħafna. (par. 2)		
4.	Il-bniedem qiegħed joħloq ħafna mit-tniggis. (par. 2)		
5.	Omm Brillu sikktet lil Brillu bl-herra. (par. 3)		
6.	L-ors abjad jgħix f'pajjiżi shan ħafna. (par. 4)		
7.	Trilla kellha żewġ ħatha. (par. 5)		
8.	Il-livell tal-baħar dejjem qiegħed jitbaxxa. (par. 6)		
9.	L-enerġija mix-xemx u mir-riħ hija nadifa. (par. 8)		

C. Aqta' sing taħt il-kelma li ma taqbilx mal-oħrajn.**L-ewwel waħda lesta. (7 marki)**

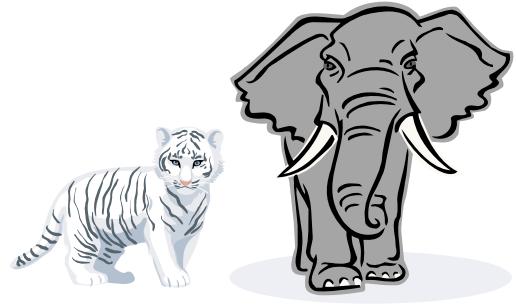
1. Brillu	<u>klassi</u>	Ramona	Trillu	Borg
2. Malta	L-Imdina	Il-Qrendi	Iż-Żebbug	Il-Qala
3. xita	riħ	dghajsa	sajjetta	kesħa
4. ħanut	marid	sptar	klassi	knijsa
5. telaq	seraq	kiser	fetħuh	xorob
6. idħol	oħrog	oħxon	iftaħ	ikteb
7. imqarqċa	telqet	sabiħa	miftuħa	intelligenti
8. xorob	lagħab	kisret	daħħal	feraħ

D. Ohrog **aggettiv fil-komparattiv jew fis-superlattiv mill-kliem miktub skur.**

L-ewwel waħda lesta.

(5 marki)

1. It-tigra **eħfet (ħafif)** mill-iljunkant.
2. Għalkemm jiena fl-età _____ (**kbir**) waħda, jiena _____ (**qasir**) waħda fil-klassi.
3. Is-sığra taż-żebug li hemm f'tarf ir-rahal hija _____ (**xiħ**) mill-ħarruba li hemm fil-ġnien.
4. Oħti _____ (**hażin**) minn hija, minkejja li hija _____ (**żgħir**) minnu.

E. Ifhem is-sens ta' din is-silta.

Wara daħħal **kliem fil-vojt li jagħti sens lis-silta.**

L-ewwel waħda lesta.

(10 marki)

Minn dejjem xtaqt li jkoll i rota. Sena ilu qtajt xewqt
_____ il-ġenituri tiegħi xtrawli waħda u tawhieli bħala _____.

Dakinhar f'għeluq _____ ridt intir bil-_____. Qatt ma bsart li se naqta' xewqt
_____ malajr. Minn dakinhar 'l hawn, kull _____ ta' Hadd, dejjem noħrog
biha. Jien noqghod _____ fil-parti tal-bandli li l-Kunsill Lokali
għamel għalina d-dilettanti tar-roti. Mieghi jkun hemm
tal-klassi u tgħidix kemm inħossuna _____.

Minn mindu għandi r-rota nħossni aħjar għax qiegħed nagħmel l-eżerċizzju u ma nibqax imsakkar ġewwa quddiem it-televixin, DVD jew il-kompjuter.

F. Imla l-vojt b'kelma waħda minflok il-kliem fil-parentesi.**L-ewwel waħda lesta.****(6 marki)**

Gimġha ilu, waqt li jiena u ħabibti (**il-ħabiba tiegħi**)

konna fi _____ (**it-triq tagħna**) lejn

l-iskola, rajna incident.

Raġel anzjan żelaq u spiċċa fl-art.

Aħna konna pronti u morna _____ (**nghinu lilu**).

Deher li kien kiser siequ għax ma setax _____ (**iċaqlaq lilha**).

Ners li kienet għaddejja _____ (**qalet lilna**) biex incemplu għall-ambulanza u nhallu kollox f'_____ (**idejn tagħha**).

Dakinhar stess il-Kap tal-iskola ġiet fil-klassi u _____ (**fahħret lilna**) talli waqafna nghinu lil dak l-anzjan.

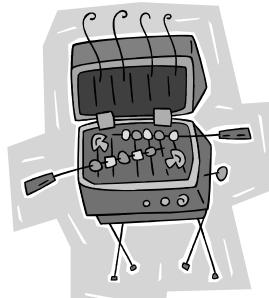
G. Imla l-vojt skont il-parentesi.**(8 marki)**

Wara (**l-artiklu**) _____ eżamijiet jibdew (**kelma bl-istess tifsira ta' vaganzi**) il-_____ tas-Sajf. Dejjem ikolli _____ (**ikteb 700 fi kliem**) sena li jaslu.

Jiena u hija (**għaqqad fi + il-**) _____ vaganzi tgħidix kemm nixxalaw. (**Pronom minflok "Jien u hija"**) _____ mmorru nqattgħu erbat (**il-plural ta' jum**) _____ fil-villegġġatura li għandna San Pawl il-Bahar.

Ngħumu filghodu (**il-maqlub ta' tard**) _____ u waranofsinhar noqogħdu naqraw xi ktieb tal-avventura jew naraw xi DVD.

Filgħaxija (**verb fl-imperfett mill-gherq GH-M-L**)
_____ xi barbiku għad-dawl tal-qamar.

G. *Aqra sewwa.*

Ara x'hemm fil-parentesi.

Sib it-twegiba t-tajba.

Wara imla l-vojt.

(8 marki)

Is-sagħtar hija pjanta _____ (*ikteb il-maqlub ta' kbira*) li tikber f'forma ta' arbuxell. Tikber f'postijiet _____ (*ikteb il-plural ta' niexxef*) u bi ftit ħamrija, fejn ftit pjanti oħra jirnexxilhom jibqgħu _____ (*ikteb il-maqlub ta' mejtin*).

Is-sagħtar huwa addattat perfettament għal dan it-tip _____ (*aghżel minn ta, ta', taha*) ambjent.

Il-weraq huwa żgħir ħafna u l-forma tiegħu tgħin biex l-ilma _____ (*ikteb jintilef fin-negattiv*).

Waħda mill-karatteristici tas-sagħtar hija r-riħa tfuħ tiegħu. Il-fjuri ta' _____ (*agħti sinonimu għall-kelma kultur*) roža jiġbdu ħafna insetti lejhom, fosthom _____ (*agħti l-plural ta' farfett*) u naħal.

In-naħal jieħu n-nektar mill-fjuri tas-sagħtar lejn ix-xehda u minnu _____ (*oħrog verb fl-imperfett mill-verb għamel*) għasel bnin li Malta hija magħrufa tant għaliex. Hemm bżonn li l-ftit postijiet fejn jikber is-sagħtar nibżgħu għalihom u ma nħalluhomx jinqerdu.

GH. Ikteb komponiment ta' madwar 120 kelma dwar wieħed minn dawn is-suggetti: (20 marka)

1. Hargħa ma' tal-iskola

Għid meta mortu, fejn mortu u x'tgħallimt.

Ikteb ukoll dwar x'għamilt meta mort lura l-iskola.

2. Kif inqatta' tmiem il-ġimgħa.

Ikteb dwar x'tagħmel fi tmiem il-ġimgħa.

Għid kif tqattra' l-ħin liberu tiegħek.

3. Jien għasfur

Għid x'tip ta' għasfur int, fejn tgħix, x'avventuri

sbieħ jew koroh tgħaddi minnhom u għid ukoll

jekk din il-ħajja hix qed toghġibok jew le.

4. L-isbah jum f'ħajti

Ikteb dwar il-jum li taħseb li hu l-isbah wieħed.

Għid x'għara, x'għamilt u għaliex hu l-aqwa jum f'ħajtek.

5. Kont id-dar infittex xi tagħrif minn fuq il-kompjuter ...

Kompli din l-istorja kif trid int. Ibda bil-kliem li jidher skur hawn fuq.

Tmiem il-Karta